

NORGES HØYESTERETT

Den 9. oktober 2008 avsa Høyesterett dom i

HR-2008-01745-A, (sak nr. 2008/1038), straffesak, anke over dom,

A (advokat Gunnar K. Hagen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (førstestatsadvokat Lasse Qvigstad)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Indreberg**: Saken gjelder anke over straffutmåling, og reiser særlig spørsmål om utmåling av straff for bistand til flukt, jf. straffeloven § 132 annet ledd.
- (2) Oslo tingrett avsa 11. desember 2007 dom i straffesak mot A med slik domsslutning:

- ”1. A, født 24.06.1981, frifinnes for tiltalebeslutningens post VI.
2. A, født 24.06.1981, dømmes for overtredelse av
 - straffeloven § 132 andre ledd
 - straffeloven § 317 første ledd (to tilfeller)
 - våpenloven § 33 første ledd andre punktum jf § 8 første ledd (to tilfeller)
 - våpenloven § 33 første ledd andre punktum jf § 13 første ledd (to tilfeller)sammenholdt med straffeloven § 62 og § 63 annet ledd til en straff av fengsel i 1 – ett – år.
Varetekt kommer til fradrag med 73 – syttitre – dager.
3. A dømmes til å tåle inndragning av 84 000 – åttifiretusen – kroner, en Witness pistol og en Turus Titanium revolver samt den beslaglagte ammunisjon.
4. A dømmes til å betale 5 000 – femtusen – kroner i saksomkostninger til staten.”

- (3) A anket dommen til Borgarting lagmannsrett. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet vedrørende tiltalen for overtredelse av straffeloven § 317, straffutmålingen og inndragningen. Lagmannsrettens dom 26. mai 2008 har slik domsslutning:
- ”1. **A, født 24. juni 1981, dømmes for to overtredelser av straffeloven § 317 første ledd som fellesstraff med de forhold som ble rettskraftig avgjort ved Oslo tingretts dom av 11. desember 2007, jf straffeloven § 62 og straffeprosessloven § 348 første ledd første punktum, til en straff av fengsel i 1 – ett – år og 6 – seks – måneder. Ved soning fragår 73 – syttitre – dager for utholdt varetekt.**
2. **A dømmes til å tåle inndragning av 84 000 – åttifiretusen – kroner til fordel for statskassen.**
3. **I saksomkostninger for lagmannsretten betaler A 5 000 – femtusen – kroner til staten.”**
- (4) A har anket til Høyesterett over straffutmålingen. Han har anført at lagmannsretten har bedømt overtredelsen av straffeloven § 132 for strengt, og at det bør legges større vekt på at han har tilstått forholdet.
- (5) *Jeg er kommet til at anken bør tas til følge.*
- (6) Anken og forhandlingen i Høyesterett har særlig vært konsentrert om hva som er riktig straff for overtredelsen av straffeloven § 132 annet ledd, bistand til unndratt forfølgning. Det var ulikt syn på dette som førte til forskjellen i straffutmålingen i tingretten og lagmannsretten. Tingretten mente straffen for forholdet isolert sett burde være fengsel i seks måneder etter et lite fradrag for tilståelse. Lagmannsretten mente straffen isolert sett burde være ett års fengsel.
- (7) Dommen mot A gjelder også alvorlige overtredelser av våpenloven og heleri av våpen og penger. Den samlede straff skal i et slikt tilfelle ikke utgjøre summen av straffene de enkelte overtredelsene ville gitt isolert, jf. straffeloven §§ 62 og 63, som forutsetter at straffen normalt settes lavere enn en slik kumulasjon ville tilsi. I vår sak finner jeg det likevel hensiktsmessig først å ta stilling til hva straffen for overtredelsen av straffeloven § 132 annet ledd isolert sett burde være.
- (8) Om saksforholdet fremgår følgende av tingrettens dom:
- (9) A ble pågrepet natt til torsdag 24. august 2006 i Sarpsborg. Han var fører av en bil med tre passasjerer hvorav to, B og C, var navngitte mistenkte etter en skyteepisode på Aker Brygge i Oslo fire dager tidligere, der to personer ble forsøkt drept.
- (10) A opplyste til tingretten at han hadde vært i leiligheten til Cs bror for å levere noe, da han ble spurt av en ikke navngitt person om han kunne ta et kjøreoppdrag. Han fikk nøkkel til bilen transporten skulle foregå med, fant bilen, hentet passasjerene og kjørte mot Sverige. Han var klar over hvem passasjerene var, at de var mistenkt for drapsforsøk, og at de ønsket å komme bort for å unngå fengsling.
- (11) A er barndomsvenn av C. Til tingretten opplyste han at han ikke fikk penger for kjøringen, men at det dreide seg om en vennetjeneste.

- (12) B er senere blitt domfelt for drapsforsøkene og overtredelse av våpenloven til en straff av fengsel i sju år. Det er ennå ikke truffet avgjørelse om tiltale mot C.
- (13) Strafferammen for overtredelse av straffeloven § 132 annet ledd er fengsel i inntil to år.
- (14) De høyesterettsavgjørelsene som foreligger om bestemmelsen, er fra etterkrigstiden. Da det nå er mer enn femti år siden Høyesterett utmålte straff for overtredelse av straffeloven § 132 annet ledd, må straffutmålingen kunne foretas på et relativt fritt grunnlag innenfor den øvre strafferammen på fengsel i to år. To av Høyesteretts avgjørelser kan likevel nevnes:
- (15) Dommen i Rt. 1947 side 671 gjaldt en kvinne som hadde vært medlem av Nasjonal Samling, og som ved to anledninger i kort tid skjulte to meningsfeller som hadde rømt fra Ilebu fengsel. Straffen ble satt til fengsel i 90 dager, som på grunn av kvinnens livssituasjon ble gjort betinget.
- (16) Dommen i Rt. 1954 side 560 gjaldt fem tidligere medlemmer av Nasjonal Samling som hadde hjulpet to tyskere som var dømt til tvangsarbeid på livstid, med å flykte. Hjelpen besto i å hente fangene, kjøre dem over grensen til Sverige og gi dem billetter til toget til Stockholm. Straffen ble satt til fengsel i henholdsvis 8 måneder, 120 dager, 90 dager og for to av de domfelte til fengsel i 60 dager.
- (17) Selv om tingrettspraksis har begrenset betydning ved Høyesteretts straffutmåling, nevner jeg også to tingrettsdommer av nyere dato.
- (18) Oslo tingretts dom 6. februar 2004 gjaldt en mann som hjalp en etterlyst mann med å flykte fra politiet. Dette skjedde ved kjøring i stor fart, slik at også vegtrafikkloven ble overtrådt. Den etterlyste ble senere dømt til seks års fengsel for blant annet legemsbeskadigelse under særdeles skjerpene omstendigheter. Straffeloven § 64 kom til anvendelse, og straffen ble satt til fengsel i 120 dager.
- (19) Oslo tingretts dom 9. oktober 2006 gjaldt en mann som hjalp en nær venn som var anmeldt for grovt bedrageri, med å holde seg skjult, flykte fra landet og oppholde seg i utlandet i et lengre tidsrom. Bistanden inkluderte å la vennen bruke mannens pass og førerkort. Straffen ble satt til fengsel i 8 måneder.
- (20) Forhold som omfattes av straffeloven § 132 annet ledd kan – som de nevnte sakene viser – variere mye. Ved straffutmålingen må alvoret i det forhold den som flykter er mistenkt for, være av vesentlig betydning. Videre må bistandens omfang, varighet og betydning for den som søker å unndra seg strafforfølgning, vektlegges. Det kan også ha betydning hva som er motivet til den som hjelper. En ellers lovlydig persons bistand til en venn på flukt, bør normalt ikke straffes like strengt som for eksempel økonomisk motivert bistand, jf. også bestemmelsen i § 132 siste ledd om at den som bistår noen av sine nærmeste, ikke straffes. Dreier det seg derimot om bistand innen kriminelle miljøer, vil det neppe ha betydning om det også består et vennsforhold mellom de impliserte.
- (21) Vår sak gjelder bistand til unndragelse fra forfølgning for to drapsforsøk. I forbindelse med drapsforsøkene og den etterfølgende flukten falt det flere skudd, og dette skjedde på et offentlig sted hvor utenforstående lett kunne kommet til skade. Alvoret fremgår også av at B ble dømt til fengsel i sju år – et straffenivå som sjelden anvendes ved forsøk på drap.

Det dreide seg med andre ord om bistand til svært alvorlige kriminelle handlinger, noe A var kjent med. Dette trekker i retning av streng straff for overtredelsen av straffeloven § 132.

- (22) På den annen side var bistanden begrenset til kjøring av de mistenkte for å bringe dem ut av landet. A var ikke initiativtaker og kjøringen skjedde ikke med hans bil. Det er lett å se for seg mer omfattende bistand til unndragelse fra strafforfølgning, både hva gjelder varighet, omfang og betydning for den som unndrar seg forfølgning.
- (23) Da A ble pågrepet, erkjente han at han visste hva som var formålet med turen. På dette tidspunktet hadde skuddene på Aker brygge fått omfattende mediedekning, og As barndomsvenn C var navngitt som mistenkt. Det var nærmest utenkelig at A ikke skulle være kjent med at han bisto til flukt, og hans tilståelse var følgelig av svært begrenset betydning. Ifølge tingretten forklarte han seg dessuten ikke særlig konsistent, og svarte unnvikende på spørsmål om hva han visste om bestemmelsesstedet for turen. Jeg kan derfor ikke se at det kan bli tale om en nevneverdig tilståelsesrabatt.
- (24) Jeg er kommet til at straffen for overtredelsen av § 132 i dette tilfellet isolert sett bør ligge på seks måneders fengsel.
- (25) Jeg går så over til å behandle de øvrige overtredelsene.
- (26) Overtredelsene av våpenloven består i oppbevaring av en pistol av merke Witness kaliber 45 med patroner i magasinet samt fire 9 mm Luger patroner og ti patroner av ulik kaliber, og av en tønnerevolver Taurus Titanium 357 Magnum fulladet med blyammunisjon, hvorav minst en hulspliss. Pistolen med tilhørende ammunisjon ble oppdaget under en ransaking hjemme hos A 17. mars 2006. Revolveren lå i hans jakke som han kastet ut av vinduet under en politiaksjon i en leilighet i Oslo 1. januar 2007. Det fremgår av en rapport om laboratorieundersøkelse 25. mai 2007 fra Kripas at prosjektiler utskutt fra revolveren kan forårsake livstruende skader på flere hundre meters avstand.
- (27) Dette er alvorlige overtredelser av våpenloven. Jeg nevner særlig at pistolen hadde skudd i magasinet, og at revolveren var fulladet. Jeg nevner også at A ble tatt med revolveren etter at ett våpen, pistolen, var beslaglagt hos ham, og etter at han var pågrepet som sjåfør for de mistenkte for drapsforsøkene på Aker brygge. Til dette kommer at han hadde den ladde revolveren i en jakke som han kastet ut av en leilighet politiet aksjonerte mot, noe som i seg selv representerte en fare. Jeg nevner også at lagmannsretten fant det bevist at A "tilhørte et kriminelt gjengmiljø i Oslo eller i hvert fall hadde nær tilknytning til et slikt miljø". Dette viser at faremomentet ved disse overtredelsene var betydelig.
- (28) Det kan reises spørsmål om det ikke her er tale om grove overtredelser som skulle vært subsumert under våpenloven § 33 annet ledd, jf. Ot.prp. nr. 74 (1996–97) på side 26–27 og Rt. 2006 side 582. Men selv om lagmannsretten ikke anvendte denne bestemmelsen, kan de forhold som ville ha begrunnet en slik subsumsjon uansett tillegges vekt innenfor strafferammen i våpenloven § 33 første ledd annet punktum. Oppbevaring av ammunisjonen ville isolert sett medføre bøter, slik at straffeloven § 63 får anvendelse.
- (29) A er videre domfelt for heleri av 84 000 kroner og av revolveren, som var stjålet. Han ble også i mai 2002 straffedømt for heleri.

(30) Jeg finner at den samlede straffen passende kan settes til fengsel i ett år og to måneder. Fra dette går varetektsfradrag med 73 dager.

(31) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 1 – ett – år og 2 – to – måneder med fradrag av 73 – syttitre – dager for varetektsfengsel.

(32) Dommer **Stabel:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(33) Dommer **Oftedal Broch:** Likeså.

(34) Dommer **Matningsdal:** Likeså.

(35) Dommer **Gussgard:** Likeså.

(36) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 1 – ett – år og 2 – to – måneder med fradrag av 73 – syttitre – dager for varetektsfengsel.

Riktig utskrift bekreftes: